

Muujintii Ciise Masiix - Lambar Lix

Sarakicidda Kuwii Dhintay Ee Hurday

Jeff Pippenger

2023-10-27

Waxaan ku dhisaynay nebiyaddii ugu dambaysay ee Ishacyaah, taas oo ka bilaabmaysa cutubka afartan iyada oo lagu aqoonsanayo wakhtiga dib-u-dhaca ee ku billowday niyad-jabkii Luulyo 18, 2020. Waxaan is-waafajinaynay dhimashada labada markhaati ee Muujintii Yooxanaa iyo kuwa dhintay ee ku jira dooxada lafaha engegan ee meydadka ah ee Yexesqeel ku jirta cutubka soddon iyo toddobaad. Waxaan ku dadaalaynaa, annaga oo adeegsanayna ku-celcelin, inaan dejinno isku xigxiga dhacdooyinka ee aadka u gaar ah ee la xidhiidha sarakicidda kuwii lagu dilay jidka bahalkii ka soo baxay yaamayska aan gunta lahayn.

Markaan isu waafajino tuducyadan waxsii-sheegga ah, waxaynu furaynaa qaybo ka mid ah Muujintii oo ilaa hadda aan weligood la garan, waayo farriintani waa furidda Muujintii Ciise Masiix oo dhacda wax yar ka hor xidhitaanka wakhtiga tijaabada aadamaha. Shaqadan ayaynu qabanaynaa, waayo “wakhtigu waa dhow yahay.” Inta aynu furayno runno ku jira Muujintii oo hadda ku jira geeddi-socodka rumoobidda, waxaynu gudanaynaa isla shaqadii lagu qeexay inay ahayd shaqadii Yooxanaa ee Muujintii. Waxaa loo sheegay inuu qoro waxyaalihii uu arkay, kuwaas oo ahaa waxyaalo markaas jiray; oo isagoo waxyaalahaas diiwaangelinaya, Yooxanaa isla mar ahaantaana wuxuu qori lahaa waxyaalaha iman doona.

Qor waxyaalihii aad aragtay, iyo waxyaalaha jira, iyo waxyaalaha ka dambayn doona.

Muujintii 1:19.

Caqabad macquul ah oo ku timaadda dadka Adventist-ka ee Maalinta Toddobaad, waxa ay si weyn u ahaan kartaa fahamkooda dhaqameed ee kitaabka Muujintii. Marka qofku aqbalo run la aasaasay, balse ku guuldarraysto inuu arko in runtaas la aasaasay loogu talagalay inay waqti ka dib sii kobocdo, fahamkiisii hore ee saxda ahaa ee runta wuxuu isu beddeli karaa dhaqan ama caado. Runta isu beddeshay dhaqan waxay si weyn u dhalin kartaa indho-la'aanta lagu matalay fariinta loo diray La'odikiya. Runtii asalka ahayd weli waa run, hase yeeshee awood la'aanta in la arko in runtaasi waqti ka dib sii kobocdo ayaa dhalisa indho-la'aan. Runta lafteedu ma aha sababta indho-la'aantooda; indho-la'aantu si fudud waa calaamad ka dhalata sababta. Sababtu waa dhegaha aan maqli doonin, indhaha aan arki doonin, iyo qalbiga aan soo noqon doonin ee kuwa ku qanacsan naftooda raaxada dhaqanka iyo caadada.

“Masiixu waxbariddiisa waxa uu ku soo bandhigay runno hore oo Isagu qudhiisu ahaa asalkooda, runno uu kaga hadlay awowayaashii hore iyo nebiyadii; hase yeeshee imminka iftiin cusub ayuu ku daadiyey dushooda. Sidee bay macnahoodu u ekaadeen kuwo ka duwan! Daad iftiin iyo ruuxnimoba leh ayaa sharaxiisu la timid. Oo wuxuu ballanqaaday in Ruuxa Quduuska ahi uu xertiisa iftiimin doono, in Erayga Ilaah uu mar walba u sii furmi doono iyaga. Waxay awoodi doonaan inay runihiisa ku soo bandhigaan qurux cusub.”

“Tan iyo markii ballankii ugu horreeyey ee furashada lagu dhawaaqay Ceeden, nolosha, dabeecadda, iyo hawsha dhexdhexaadinnimo ee Masiixa waxay ahaayeen wax ay maanka aadanuhu daraaseeyo. Hase yeeshee maanki kasta oo Ruuxa Quduuska ahi ku shaqeyey wuxuu mowduucyadan ku soo bandhigay iftiin cusub oo cusboon. Runta furashadu waxay leedahay awood ay si joogto ah ugu horumarto una fiddo. In kastoo ay duug yihiin, haddana weligood waa cusub yihiin, iyagoo had iyo goor u muujinaya kii runta doondoona ammaanta ka sii weyn iyo xoog ka sii awood badan.”

“Qarni kasta waxaa jira horumar cusub oo runta ah, fariin Ilaah ka timid oo loo diray dadka jiilkaas. Runihii hore dhammaantood waa lama huraan; runta cusubi kama go’na tii hore, balse waa furfuriddeeda. Waa marka keliya ee runihii hore la fahmo in aynu garan karno kuwa cusub. Markii Masiixu doonayay inuu xertiisa u furo runta ku saabsan sarakiciddiisa, wuxuu ka bilaabay ‘Muuse iyo nebiyadii oo dhan’ oo ‘wuxuu ugu sharraxay Qorniinka oo dhan waxyaalihii isaga ku saabsanaa.’ Luukos 24:27. Laakiin waa iftiinka ka soo baxa furfuridda cusub ee runta kan sharfaya tii hore. Kii diida ama dayaca tan cusub runtii ma haysto tii hore. Isaga ahaan, waxay luminaysaa xooggeedii noolaa oo waxay noqotaa uun qaab aan naf lahayn.”

“Waxaa jira kuwo sheegta inay rumaysan yihiin oo ay baraan runta Axdigii Hore, halka ay diidaan Axdiga Cusub. Laakiin markay diidaan inay aqbalaan waxbarista Masiixa, waxay muujinayaan inaanay rumaysnayn wixii awoyaashii iimaanka iyo nebiyadu ku hadleen. ‘Haddaad Muuse rumaysnayn lahaydeen,’ ayuu Masiixu yidhi, ‘waad i rumaysan lahaydeen anigana; waayo, isagu aniga ayuu iga qoray.’ Yooxanaa 5:46. Sidaas darteed, xataa waxbaristooda Axdigii Hore kuma jirto awood dhab ah.”

“Kuwa badan oo sheegta inay rumaysan yihiin oo ay dadka baraan injiilka ayaa ku jira qalad la mid ah. Waxay dhinac iska dhigaan Qorniinka Axdigii Hore, kaas oo Masiixu ka sheegay, ‘Kuwaasu waa kuwa iga marag fura.’ Yooxanaa 5:39. Markay diidayaan Axdigii Hore, si dhab ah ayay u diidayaan Axdiga Cusub; waayo labaduba waa qaybo ka mid ah wax dhan oo aan la kala sooci karin. Qofna si qumman uma soo bandhigi karo sharciga Ilaah isagoo aan injiilka wadin, ama injiilka isagoo aan sharciga wadin. Sharcigu waa injiilka oo muuqaal yeeshay, injiilkuna waa sharciga oo la faahfaahiyey. Sharcigu waa xididka, injiilkuna waa ubaxa udgoon iyo midhaha uu dhalo.” Christ’s Object Lessons, 127.

Kuwa sheegta inay rumaysan yihiin kii hore, laakiin diida kii cusub, arrintaasu waxay si ka sii xoog badan ugu khusaysaa Adventistayaasha Maalinta Toddobaad oo sheegta inay rumaysan yihiin Kitaabka Quduuska ah oo dhan, laakiin diida qoraallada Ruuxa Wax sii Sheegidda. Muujintii, Yooxanaa wuxuu astaan u yahay dadka Ilaah ee maalmaha ugu dambeeya kuwaas oo loo silcinayo aqbaliddooda labadaba Kitaabka Quduuska ah iyo Ruuxa Wax sii Sheegidda.

Anigoo Yooxanaa, oo ah walaalkiin, oo idin kula wadaaga dhibaataada, iyo boqortooyada, iyo samirka Ciise Masiix, waxaan joogay jasiiradda la yidhaahdo Patmos, erayga Ilaah aawadiis, iyo markhaatifurka Ciise Masiix aawadiis. Muujintii 1:9.

Haddii qofku aqbalo markhaatifurka Ciise, kaas oo ah Ruuxa Waxsii sheegidda, kaas oo ah qoraallada Ellen White, markaas tuduca hore ee qoraalladeeda ayaa qeexaya arrinta aan ka

hadlayo. Waxay qortay in “runta furashada ay leedahay karti ay si joogto ah u horumarayso oo u ballaadho. In kastoo ay duug yihiin, haddana weligood waa cusub yihiin, iyadoo si joogto ah ugu muujinaya kan runta doonaya ammaan ka sii weyn iyo xoog ka sii daran,” iyo in “qarni kasta uu jiro horumar cusub oo runta ah, farriin Ilaah u leeyahay dadka jiilkaas.”

In kasta oo fahamka caadiga ah ee kitaabka Muujintii ee xubin caadi ah oo Kaniisadda Adventist-ka Maalinta Toddobaad hayn karo uu yahay run, haddana kitaabka Muujintii oo dhan waa markhaati ka hadlaya maalmaha ugu dambeeya. Hadda waxa aynu adeegsanaynaa run hadda la furfuraayo, runtaasna ma aqoonsan doonaan kuwa aan diyaar u ahayn inay aqbalaan in dhammaan tuducyada ku jira kitaabka Muujintii ay qayb ka yihiin Muujintii Ciise Masiix ee la furfuro maalmaha ugu dambeeya.

Fahamka ay Adventism-ku ka qabeen Muujintii kow iyo tobnaad, oo ah in ay tahay rumoobiddii Kacaankii Faransiiska, waa sax, oo Sister White-na waxay taageertaa aragtidaas saxda ah. Hase ahaatee, runtaasu waxay ahayd keliya taariikh, taas oo la qoray si ay u tusaaleyso maalmaha ugu dambeeya. Dhammaan kitaabka Muujintii waxaa maamula ifafaalahan nebiyadeed.

Waxaannu ku dul dhisaynaa taariikhda qarsoon ee toddobada onkod si ay u noqoto hage lagu isu keeno Yexesqeel siddeed iyo soddon, Ishacyaah afartan, iyo Muujintii kow iyo tobnaad, iyadoo lala xiriirino masaalka Matayos shan iyo labaatanaad ee tobanka bikradood. Khad kale oo nebiyadeed oo taageeraya ku-dhaqanka taxanaha nebiyadeed ee dhacdooyinka aynu ka hadlayno ayaa laga helaa khadka Masiixa, kaas oo isaguna sidoo kale ka kooban markhaati labaad. Ciise wuxuu jiray soddon sannadood markii la baabtiisay oo uu noqday Ciise Masiix, waayo “Masiix” ee Giriigga Axdiga Cusub, ama “Masiixa” ee Cibraaniga Axdiga Hore, waxay ka dhigan tahay kii la subkay.

Ereygaas, ayaan idinku leeyahay, waad taqaaniin, oo lagu faafiyey dalka Yahuudiya oo dhan, kana bilaabatay Galili, baabtiiskii Yooxanaa ku wacdiyey dabadeed; sidii Ilaah ugu subkay Ciise reer Naasared Ruuxa Quduuska ah iyo xoogga; kaasoo wareegi jiray isagoo wanaag samaynaya, oo bogsiinaya kulli kuwii Iblisku dulmay; waayo, Ilaah baa la jiray isaga. Falimaha Rasuullada 10:37, 38.

Soddon sannadood ayuu Ciise isu diyaarinayey in la subko, oo markii la subkay baabtiiskiisa, Isagoo ah Masiixa, wuxuu soo bandhigay farriintiisa saddex maalmood iyo badh oo nebinnimo ah. Markaas waa la dilay, xabaasha waa la dhigay, waa la sara kiciyey, dabadeedna samada ayuu u baxay. Bilowgii adeeggiisa saddexda sano iyo badhka ah wuxuu ahaa baabtiiskiisa, kaas oo ka dhigan dhimashadiisa iyo sarakiciddiisa, dhammaadka kun iyo laba boqol iyo lixdanka maalmood ee adeeggiisana waa la iskutallaabay dabadeedna waa la sara kiciyey—waayo, Isagu waa bilowga iyo dhammaadka. Dhacdadii dhimashadiisa iyo sarakiciddiisu waxay soo saartay ciidan weyn oo muddo kale oo saddex sano iyo badh ah injiilka u geeyey Yuhuudda, dabadeedna dunida oo dhan.

Kaniisadda Katooliga, taas oo ah ka geeska Masiixa ee waxsii sheegidda Baybalka, iyaduna waxay ku jirtay diyaar-garow soddon sannadood ah ka hor intii aan awood lagu subkin. Sannadkii 508, “kan joogtada ah” waa la qaaday. Sister White waxay si toos ah noogu sheegaysaa in Milleriintii ay lahaayeen fahamka saxda ah ee “kan joogtada ah” ee ku jira kitaabka Daanyeel, in kasta oo

kaniisadda Toddobaad-maalmeedka Adventist ee La'odikiya ay 1930-meeyadii dib ugu noqotay aragtii Shaydaanniga ahayd ee Protestantism-ka ridada ah ka qabay “kan joogtada ah.”

“Markaas waxaan arkay, ku saabsan ‘kan maalinlaha ah’ (Daanyeel 8:12), in erayga ‘allabari’ lagu daray xigmadda dadka, oo aanu ka mid ahayn qoraalka, iyo in Rabbigu siiyey fahamka saxda ah ee arrintaas kuwii ku dhawaaqay qaylada saacadda xukunka.” Early Writings, 74.

“Joogtada” waxay matalaysaa jaahilnimada, Roomaankii jaahilka ahaana wuxuu ahaa xoogga xannibay oo ka hor istaagay baabnimada inay ku korto carshiga dunida. Sida lagu sii sheegay kitaabka Daanyeel, dabadeedna ay taariikhdu xaqiijisay, dabadeedna malaa’iguhu u muujiyeen William Miller, dabadeedna Ellen White xaqiijisay; sannadkii 508 waxaa la qaaday xannibaaddii jaahilka ahayd ee koritaanka baabnimada. Sida Masiixa oo kale, soddan sannadood ayuu ka geesku isu diyaarinayey in awood la siiyo sannadkii 538. Masiixa iyo ka geesku labaduba soddan sannadood ayay isu diyaarinayeen in awood la siiyo. Markii baabnimada awood la siiyey sannadkii 538, waxay gudbisay farriinteedii dhimashada muddo saddex sano iyo badh oo nebiyadeed, sida Masiixu isaguna u gudbiyey farriintiisii nololaha muddo saddex sano iyo badh ah. Labada markhaati ee Muujintii kow iyo tobnaad, kuwaas oo taariikhdu Kacaankii Faransiiska matalayay Axdigii Hore iyo Axdiga Cusub, iyagana waxaa la siiyey awood ay ku sii sheegaan muddo saddex maalmood iyo badh oo nebiyadeed.

Oo anna waxaan siin doonaa amarayga labadayda markhaati, oo waxay wax sii sheegi doonaan kun iyo laba boqol iyo lixdan maalmood, iyagoo joonyad huwan. Muujintii 11:3.

Sannadkii 1798, dabadeed kun iyo laba boqol iyo lixdan maalmood oo nebiyadeed, ka geesta Masiixu wuxuu helay boogtiisii dhimashada, sida Masiixu iskutallaabta ugu dhintay dabadeed kun iyo laba boqol iyo lixdan maalmood, iyo sida labadii markhaati, oo matalaya Erayga Ilaah, loogu laayay jidka dabadeed kun iyo laba boqol iyo lixdan maalmood.

Maalintii saddexaad Masiixu waa la sara kiciyey, oo mid ka mid ah mawduucyada ugu waaweyn ee ka geesta Masiixa ee ku jira kitaabka Muujintii waa bogsiinta dhaawaceeda dilaaga ah, ama sarakiciddeeda. Sarakicidda Masiixu waxay dhacday maalintii saddexaad, sarakiciddii labada markhaatina na waxay dhacday saddex maalmood iyo badh dabadeed. Ka geesta Masiixa si calaamad ah ayaa loo sara kiciyaa maalintii saddexaad, waayo dhowr markhaati oo nebiyadeed ayay maalinta saddexaad astaan ugu tahay sharciga Axadda. Marka la gaaro sharciga Axadda, bahalkii badda ee Muujintii saddex iyo tobnaad waa la soo nooleeyaa, oo calaamadda bahalkii badduna waxay noqotaa imtixaan. Markaas Qaramada Midoobay, oo ah tobanka boqor ee Muujintii toddoba iyo tobnaad, iyagoo ku socda hagidda Maraykanka, oo ah boqorka ugu sarreeya ee tobanka boqor, waxay ka geesta Masiixa kor u qaadi doonaan inuu noqdo madaxa midowga saddex-geesoodka ah, sida baadarinimadu ugu korto carshiga dhulka.

“Sida aynu ugu soo dhowaanayno dhibaataada ugu dambaysa, waxa aad muhiim u ah in wada-jir iyo midnimo ka dhex jirto qalabyada Rabbiga. Dunidu waxa ay ka buuxdaa duufaana, dagaal, iyo khilaaf. Hase yeeshee, hal madax hoostiisa—awoodda baabawnimada—dadku way midoobi doonaan si ay Ilaah uga gees yimaadaan iyagoo ku wajahan shakhsi ahaan markhaatiyaashiisa. Midnimadan waxa adkeeya riddanaha weyn. Intuu doonayo inuu

wakiilladiisa ku mideeyo la dirirka runta, ayuu ka shaqayn doonaa kala qaybinta iyo kala firdhinta kuwa u doodda. Masayr, mala-awaal xun, iyo hadal xun, isaga ayaa kiciya si ay u dhaliyaan khilaaf iyo kala qaybsanaan.” Testimonies, volume 7, 182.

Marka ka gees-Masiixu la sara kiciyo, wuxuu u soo baxaa carshiga dhulka oo wuxuu hoggaamiyaa midowga saddex-geesoodka ah socodkiisa ku wajahan Armageddoon, sida Yesebeel ay Axaab ugu hoggaamisay Buur Karmel. Gabyaa Asaf wuxuu aqoonsadaa toban quruumood, oo matalaya Qaramada Midoobay, inay yihiin isbahaysi shar leh oo ka kooban cadaawayaasha Ilaah, kuwaas oo kor u qaada “madaxooda,” taas oo ah “awoodda baabbanimada.”

Gabay ama Sabuurradii Aasaaf. Ilaahow, ha iska aamusin; ha xasilin, oo ha degganaanin, Ilaahow. Waayo, bal eeg, cadaawayaashaadu way buuqayaan; kuwa ku necebuna madax bay kor u qaadeen. Dadkaaga waxay uga tashadeen si xeeladaysan, oo kuwaaga qarsoon ayay la tashadeen. Waxay yidhaahdeen, Kaalaya, oo aynu ka goynno inay quruun sii ahaadaan, si aan mar dambe magaca reer binu Israa’iil loo soo xusuusan. Waayo, waxay ku wada tashadeen isku ra’yi; axdi ayay kaa gees ah kula galeen; teendhooyinka Edom, iyo reer Ismaaciil; Moo’aab, iyo reer Haagar; Gebaal, iyo Cammoon, iyo Canaaleeq; reer Falastiin oo ay weheliyaan dadka Tuuros deggan; Ashuurna iyagaa la biiray; waxay u hiilliyeen carruurtii Luud. Selaah. Sabuurradii 83:1–8.

Calaamadda saddexda malaa’igood ayaa markaas ku dul babanaya samada dhexdeeda.

Oo waxaan arkay malaa’ig kale oo ku duulaysa bartamaha samada, iyadoo haysata injiilka weligiis ah si ay ugu waddido kuwa dhulka deggan, iyo quruun kasta, iyo qabiil kasta, iyo af kasta, iyo dad kasta, iyadoo cod weyn ku leh, Ilaah ka cabsada, oo ammaanta siiya isaga; waayo, saacaddii xukunkiisu waa timid; oo caabuda kan sameeyey samada, iyo dhulka, iyo badda, iyo ilaha biyaha. Oo malaa’ig kale ayaa daba timid, iyadoo leh, Baabuloon way dhacday, way dhacday, magaaladaas weynayd, maxaa yeelay waxay quruumaha oo dhan ka waraabisay khamriga cadhada sinadeeda. Oo malaa’igtii saddexaad ayaa iyagii daba timid, iyadoo cod weyn ku leh, Haddii nin uun caabudo bahalka iyo sanamkiisa, oo uu calaamaddiisa ka qaato wejigiisa ama gacantiisa, kaasuna wuxuu cabbi doonaa khamriga cadhada Ilaah, oo aan waxba lagu qasin, kaas oo lagu shubay koobka caradiisa; oo waxaa lagu cadaabi doonaa dab iyo baaruud hortooda malaa’igaha quduuska ah iyo hortiisa Wanka; oo qiiqa cadaabkoodu kor buu u sii kacayaa weligiis iyo weligiis; mana ay helaan nasasho habeen iyo maalin, kuwa caabuda bahalka iyo sanamkiisa, iyo ku alla kii qaata calaamadda magiciisa. Halkan waxaa ku taal samirka quduusiinta; halkan waxaa jooga kuwa xajiya qaynuunnada Ilaah iyo rumaysadka Ciise. Muujintii 14:6–12.

Astaanta saddexda malaa’igood ayaa markaas dhexda samada ka baban doonta, laakiin wax yar dabadeed kan Masiixa ka gees ah waxaa samada kor ugu qaadi doona tobanka boqor ee Qaramada Midoobay. Astaantu markaas waxay ku dhawaaqi doontaa farriinta “runta,” kan Masiixa ka gees ahna markaas wuxuu ku dhawaaqi doonaa farriinta hiddo iyo dhaqan. Saddexda malaa’igood waxay binu-aadmiga uga digayaan inaanay aqbalin calaamadda baabtiisnimada Roomaanka, laakiin Maraykanka, isagoo ah nebiga beenta ah, wuxuu dunida ku qasbi doonaa inay aqbasho isla calaamaddaas.

Halkan ayaynu ku soo afjari doonnaa, oo maqaalkenna xiga ayaannu ka sii ambaqaadi doonnaa.